

Internationellt
nyhetsbrev:

1

Genmodifierade träd

Genmodifierade träd innebär allvarliga miljörisker, ändå fortsätter **forskningen om genmodifierade träd**. Ett fåtal företag har investerat i utvecklingen av genmodifierade träd och det finns några nyckelforskare som arbetar med projekt kring genmodifierade träd vid universitet i olika delar av världen.

Genmodifierade eukalyptussorter har godkänts i Brasilien men ännu inte planterats

Det finns inga kommersiellt planterade genmodifierade träd i Brasilien. 2021 **godkände dock statliga tillsynsmyndigheter en genmodifierad, växtgifttolerant eukalyptussort** (som tål växtgiftet glyfosat), som utvecklats av det brasilianska massa- och pappersföretaget Suzano. Sedan dess har Suzano fortsatt att söka tillstånd hos myndigheterna för andra genmodifierade eukalyptussorter, bland annat minst en sort med motståndskraft mot insekter.

Användningen av genmodifierade, glyfosattoleranta träd kommer troligen att leda till ökad användning av **glyfosat** på eukalyptusodlingar, som redan har negativ påverkan på såväl miljön som urfolk och många lokala grupper som quilombola (afrobrasilianska folkslag vars förfäder flydde från slaveri för att forma sina egna, självständiga samhällen).

2015 fick Suzano även tillstånd att plantera en genmodifierad, snabbväxande eukalyptussort som företaget dock aldrig satte ut, enligt uppgift eftersom andra icke-genmodifierade eukalyptussorter var lika eller mer effektiva.

Suzano är en av världens största producenter av pappersmassa, med omkring 1,6 miljoner hektar eukalyptusplantage i Brasilien. Suzano håller på att bygga en ny fabrik i Brasilien, som blir världens största massaanläggning med endast en produktionslinje. Suzano och dess biotekniska dotterbolag FuturaGene innehar över hälften av alla tillstånd som hittills beviljats för fältförsök med genmodifierade träd i Brasilien – varav samtliga gäller eukalyptus.

“Det finns redan många och allvarliga konflikter som rör tillgång till mark, och levnadsvillkoren för de lokalsamhällen som omges av Suzanos verksamhet har blivit så dåliga att lokalsamhällen kämpar för att garantera sin matsuveränitet och löper allt större risk att förlora sina marker.”

— Öppet brev från grupper inom det brasilianska civilsamhället till den brasilianska tillsynsmyndigheten CTNBio, 2014

Oreglerade genmodifierade popplar planterade i USA

2023 planterade det lilla amerikanska riskkapitalbolaget Living Carbon flera genmodifierade popplar som de hävdar växer snabbt med hjälp av "förstärkt fotosyntes." Living Carbon framhåller dessa träd som ett sätt att binda mer koldioxid.

Det finns inte belägg för att Living Carbons genmodifierade träd fungerar under verkliga förhållanden eller på lång sikt, ändå har bolaget samlat in miljoner från investerare och säljer redan koldioxidkrediter. 2023 publicerades företagets forskning i en vetenskapligt granskad tidskrift, men resultaten är baserade på ett försök i växthus som endast pågick i fyra månader.

Enligt Living Carbon planterades över 8 900 genmodifierade popplar mellan februari och maj 2023 på två platser i två amerikanska delstater. **Dessa genmodifierade träd krävde ingen statlig miljöbedömning** eftersom dessa genmodifierade organismer (GMO) faller utanför regeringens allt snävare reglering av GMO. Detta innebär också att det inte finns någon oberoende information om dessa genmodifierade träd. Bristen på reglering ger upphov till oro för att fler genmodifierade träd skulle kunna sättas ut i framtiden utan någon statlig kontroll eller offentlig information.

Genmodifierade amerikanska kastanjer (*Castanea dentata*) kan snart godkännas för plantering i det vilda

Amerikanska forskare vid State University of New York College of Environmental Science and Forestry (*New Yorks delstatsuniversitets högskola för miljövetenskap och skogsbruk*, SUNY-ESF) söker tillstånd för att **plantera en genmodifierad, svamptolerant amerikansk kastanjesort (*Castanea dentata*)** i det vilda. Förslaget är att den genmodifierade sorten ska ersätta eller "återskapa" den amerikanska kastanjesort som decimerades av en svampsjukdom i USA och Kanada.

Att sätta ut denna genmodifierade sort skulle hota decennier av naturvårdsarbete i Kanada och USA med att återskapa den vilda amerikanska kastanjen genom att främja fortplantningen hos befintliga träd med högre tolerans mot svampsjukdomen samt trädavel utan genmodifiering.

USA:s regering är nära att godkänna utsättningen av den genmodifierade amerikanska kastanjesorten (som forskarna kallar "Darling 58"). Tusentals oroade individer och organisationer, inklusive Canadian Chestnut Council (*Kanadensiska kastanjerådet*), har dock skrivit till USA:s regering för att uttrycka sitt motstånd. De amerikanska forskarna säger att de också kommer att söka tillstånd från Kanadas regering men status för denna begäran är okänd.

Löftet om att "återskapa" den amerikanska kastanjen genom att införa en genmodifierad sort är förenat med stora risker. Skogsekosystem är mycket komplexa och kunskapen om dem är högst begränsad. Vi vet inte tillräckligt för att bedöma hur en genmodifierad sort kommer att påverka andra träd, undervegetation, insekter, jordar, svampar, djur och mänskliga samhällen över tid.

Forest Stewardship Council bekräftar sitt förbud mot genmodifierade träd

Forest Stewardship Council (FSC) är världens främsta certifieringsorgan för skogsprodukter. FSC **förbjuder att FSC-certifierade företag planterar genmodifierade träd kommersiellt** och att genmodifierade träd används i FSC-certifierade verksamheter eller produkter (även om FSC har tillåtit forskning och fältförsök med genmodifierade träd sedan 2011). FSC utsätts dock för betydande påtryckningar från medlemsföretag som Suzano, och en del universitetsforskare, att tillåta kommersiellt bruk av genmodifierade träd.

2023 beslutade FSC:s styrelse att stoppa ett FSC-projekt som kritiker menar skulle ha öppnat dörren för FSC att avskaffa sitt förbud mot genmodifierade träd. I projektet skulle FSC ha varit den som direkt övervakade fältförsök med vissa genmodifierade träd, vilket skulle ha fungerat som ett godkännande av dem och de risker som de medför.

Styrelsebeslutet kom efter månader av ihållande motstånd från många FSC-medlemmar och organisationer i civilsamhället runt om i världen.

Än så länge kan företag som Suzano inte plantera genmodifierade träd och samtidigt behålla sin FSC-certifiering.

Flera regeringar tar bort regleringar om biosäkerhet för genmodifierade växter

Flera nationella regeringar håller på att ta bort regleringar för vissa slags genmodifierade växter som har skapats med nya tekniker för genmodifiering genom "genredigering", som CRISPR. I vissa länder inkluderar detta att miljösäkerhetsregler för genmodifierade träd tas bort. **Dessa genmodifierade träd kommer inte att omfattas av krav på oberoende statlig riskbedömning eller riskhantering.**

- I USA undantas många genredigerade träd och en del andra genmodifierade träd från reglering.
- I Japan omfattas några nya genredigerade växter inte av regleringar.
- I Storbritannien kan en ny avreglering av genredigerade växter även omfatta genredigerade träd.
- I EU debatteras ett förslag från EU-kommissionen om att avreglera de flesta nya genmodifierade organismer, inklusive en del genredigerade träd.
- I Kanada omfattas många genredigerade växter inte längre av statliga miljösäkerhetsbedömningar, men genredigerade träd regleras fortfarande tack vare påtryckningar från miljögrupper.

Runt om i världen är framtiden osäker när det gäller nationella riskbedömningar och krav på riskhantering för genmodifierade träd.

RESURSER

Danger: GE Trees, World Rainforest Movement (2023). Ett kort häfte som presenterar riskerna med genmodifierade träd och effekterna av plantage. Finns på engelska, spanska och portugisiska. www.wrm.org.uy/publications/danger-ge-trees

The Global Status of Genetically Engineered Tree Development: A Growing Threat, Canadian Biotechnology Action Network & the International Campaign to STOP GE Trees (2022). En omfattande rapport som sammanfattar forskningen om genmodifierade träd och de farhågor som väckts. Finns på engelska, spanska och portugisiska. www.stopgetrees.org/resources/global-status-report/
www.cban.ca/trees

För samtliga referenser i denna artikel se www.cban.ca/trees/bulletin2023

Denna bulletin finns tillgänglig på engelska, franska, spanska, portugisiska, nederländska, svenska, tyska och japanska på www.stopgetrees.org/bulletin

Engagera dig

För uppdateringar och blyxtaktioner, prenumerera på nyhetsbrevet för the International Campaign to STOP GE Trees (*Internationella kampanjen för att stoppa genmodifierade träd*).
<https://stopgetrees.org/take-action/global-mailing-list/>

Kontakt: trees@cban.ca